

haar, Thil's, komst-voorgoed. En des te nijpender kwelde het onbedoeld, zelfs onvermoed verwijt van elke klein-droeve vraag, ieder mat gebaar. En bij elk afscheid drukte hij haar hand tusschen de beide zijne martelend vertrouwelijk, als verwachtte hij een spoedig besluit ten goede. Was heel de studie dien weemoed wel waard?

Zij was op den divan gegleden, staarde in het duister van 't open raamvak met spleet-smalle oogen boven snel bewegende vleugels van den neus en even geopenden mond, vooruitgebeurd door den druk van de volle hand tegen de kussen-weeke kin.

Een jaar lang, na haar eindexamen gymnasium, had zij beproefd voor hem te leven. Met een heiligen ijver had zij het beproefd, den dag verdeeld naar orde en plicht: 's morgens vroeg hem verzorgen, thee op zijn bed brengen, ontbijt klaarmaken, hem de courant voorlezen; hij was toen — laat zien — eenenzeventig jaar. Dan huishouden doen: groente uitzoeken aan de kar, poetsen of inmaken, de meid contrôleeren, — o die standjes met onwillige meiden en dat mensch — onteerend gekijf om 'n paar centen duurder dit-of-dat! — 's Middags even lezen terwijl hij dutte, snoèpen letterlijk, gejaagd en met verholten hartstocht, en dan weer bedaard wat wandelen met hem of boodschapjes doen, naaien, theezetten. Visites — o die erbarmelijk leege, ellendig flauw-zoete, martelend vervelende visites — zonder-zin, heel die verwenschte conventie van liefdoenerig meisje — thuis, ongetrouwde smacht-pop, o dat hatelijke tijdmòrdend nietsdoen met-bezoek, dat gepraat als verwaterde soep of afgeschonken thee, o het was om je haren uit te rukken van radelooze, zinnelooze ergeus, van smàrt om een verloren, roekeloos weggesmeten leven. Dan vooral, op dat uur van den dag, werd de benauwenis bijna onhoudbaar, dan voelde zij zich slaaf verworping, onmondige, laaggezoukene.

's Avonds — och 's avonds, ze wist 't niet precies meer, 't zelfde altijd. Ze wilde er

ook liever niet te veel aan denken, 't wond nog te veel op.

En in alle hoekjes en gaatjes van den dag, hoe klein ook, stopte, propte zij hersenwerk en lectuur, het werd een grabbelen en graaien, een gierig vergaren, het werd een ziekelijk booze wellust, omdat het verboden scheen. Toen zij dat besepte, had zij ook dat opgegeven, zich ijzer-wreed voor 't innige zelf aan de plichten alleen willen wijden. Maar als een non zonder sterkend en dragend geloof was zij de verleiding niet machtig gebleven. Want het geloof was voos, het gelòof aan de onwrikbare noodzakelijkheid, die eischte dat zij hart en verstand, neigingen, levensdrang, heel het warme bloed van haar wezen als kind van den tijd moest offeren aan de liefde als kind van haar vader. Het duldeloos verlangen naar iets dat binnen haar bereik lag, o het wàs op den duur niet te temmen. Trotsch als een paard aan den teugel, spande het eerst den hals, beet schuimend zijn bit en trappelde met kortkrachtige hoefstooten, toen werd het woest en onstuitbaar wreedbelust als een tijger in sprong, en het greep —

Slecht, egoïst, zwak, ja ja. Men had er nog veel meer van gezegd. Maar wie die 't zelf niet had gevoeld, benaderde in vatten, hoe ooit een boek met begeerde wetenschap, dat men zijn plicht acht niet open te slaan, kan wegen en trillen in de hand als een last tèn zwaar, en onvermoede tranen kan persen in de oogen. Zij zou de proef niet weer nemen, om de kans op een tweede mislukking te ontgaan.

En toch, in een troosteloozen twijfel en tweestrijd ging zij slapen dien nacht, verweekt en verlamd door een schuldbesef, dat tot berouw niet kon worden verdiept en geen boete bewerken zou.

Maar toen zij wakker werd, in 't nuchtere schaduwlooze licht van den vochtig vroegen zonnemorgen over de velden, leek het alles mottige, mufte muizenis. Zij kon eenmaal niets herstellen en de verdrietige toestand, niet erger dan zoo tallooze andere, moest